

2.5. Særlige grupper af asylansøgere

Arbejdsgruppen har vurderet, at visse grupper af asylansøgere har behov for særligt tilrettelagte aktiverings- og undervisningstiltag, som ikke passer ind i det i afsnit 2.1-2.3 skitserede aktiverings- og undervisningssystem.

Arbejdsgruppen har således for så vidt angår asylansøgere med særlige kvalifikationer fundet, at det vil kunne være aktuelt, at indkvarteringsoperatørerne i det omfang, det er muligt, bistår den enkelte asylansøger med at få foretaget en nærmere vurdering af den pågældendes kvalifikationer, herunder den pågældendes udenlandske uddannelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at en asylansøger efter udlændingelovens § 9 a, stk. 3, 2. pkt., kan indgive ansøgning om opholdstilladelse af beskæftigelsesmæssige eller erhvervsmæssige grunde under opholdet her i landet, hvis der er tale om en asylansøger, som kan få ansættelse inden for et fagområde, hvor der er mangel på særlig kvalificeret arbejdskraft, jf. udlændingelovens § 9 a, stk. 1.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at der etableres et tilbud med heltidsundervisning på ca. 20 timer om ugen til gruppen af 17-21-årige. I undervisningen kan indgå aktivering. Arbejdsgruppen har i den forbindelse understreget, at gruppen af unge er specielt sårbar. De 17-årige, der tidligere har været undergivet undervisningspligten i den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 c, stk. 1 (7-16-årige), har som 16-årige modtaget 28 timers undervisning ugentligt, og en overgang til betydeligt mindre aktivering og undervisning er ganske svær at håndtere. Hertil kommer, at de unge, der ankommer til Danmark som 16-17-årige, risikerer tab af indlæringssevne, hvis ikke de påbegynder et uddannelsesforløb. Lange pauser i uddannelsesforløbet kan medføre tydelige skadevirkninger på indlæringssevnen og de pågældendes sociale færdigheder.

Arbejdsgruppen foreslår, at de unge tilbydes undervisning i dansk sprog og danske samfundsforhold og som udgangspunkt tillige undervisning i engelsk, IT-relaterede fag og sport. Herudover kan der eventuelt tilbydes undervisning i yderligere fag, f.eks. værkstedsundervisning.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at der for asylansøgere, der på grund af alvorlig sygdom, psykiske lidelser, eksempelvis som følge af tortur, stærke krigsoplevelser el.lign., eller høj alder vil have vanskeligt ved at følge et normalt aktiverings- og undervisningsforløb, foranstattes særligt tilrettelagt aktivering og eventuelt undervisning. Arbejdsgruppen har i den forbindelse foreslået, at der i kontrakterne for

denne gruppe af asylansøgere, jf. herved afsnit 2.4, indarbejdes deltagelse i et behandlingsmæssigt forløb.

Arbejdsgruppen har endvidere foreslået, at overholdelse af kontrakten også i relation til denne gruppe af asylansøgere skal være pligtmæssig.

Det foreslås med lovforslaget, at det gøres muligt – ved siden af det i afsnit 2.1-2.3 foreslåede almindelige aktiverings- og undervisningssystem – at asylansøgere kan deltage i særskilt tilrettelagt aktivering og undervisning, hvis særlige grunde taler derfor.

Der henvises til de ved lovforslagets § 1, nr. 12, foreslåede bestemmelser i § 42 e, stk. 3, og § 42 f, stk. 4.

3. Reform af systemet vedrørende udbetaling af kontante ydelser til asylansøgere m.v.

Den i afsnit 1 nævnte arbejdsgruppe har i sin rapport fra oktober 2002 om en styrket aktiverings- og undervisningsindsats på asylcentre stillet forslag til de fremtidige principper for udbetaling af kontante ydelser til asylansøgere m.v., jf. afsnit 3.1. Arbejdsgruppen har endvidere foreslået en model for de fremtidige satser for kontante ydelser til asylansøgere m.v., jf. afsnit 3.2. Det bemærkes i den forbindelse, at indkvarteringsoperatørernes repræsentanter i arbejdsgruppen ikke har forholdt sig til spørgsmålet om indførelse af en ny model for de fremtidige satser. Arbejdsgruppens forslag hertil er på den baggrund udarbejdet af Integrationsministeriets og Udlændingestyrelsens repræsentanter i arbejdsgruppen.

3.1. Fremtidige principper for udbetaling af kontante ydelser til asylansøgere m.v.

Den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 42 a, stk. 1, indebærer, at en udlænding, der opholder sig her i landet som asylansøger, som udgangspunkt får udgifterne til underhold dækket af Udlændingestyrelsen, indtil asylansøgeren meddeles opholdstilladelse, eller den pågældende udrejser eller udsendes af landet.

I praksis får asylansøgere udbetalt kost-, tøj- og lommepenge (kontante enkeltudgifter), medmindre Udlændingestyrelsen konkret træffer anden bestemmelse efter udlændingelovens regler herom.

Arbejdsgruppen har foreslået, at der bibeholdes en opdelt ydelsesstruktur, dog således at der fremover vil blive udbetalt en grundydelse og en tillæggydelse. Grundydelsen vil erstatte de nuværende kostpenge, mens tillæggydelsen vil erstatte de nuværende tøj- og lommepenge. Der vil ikke ske udbetaling af grundydelsen, hvis den pågældende er indkvarteret på